

и выбору модели взаимодействия бизнеса и органов власти на региональном уровне, обоснование налоговых механизмов реализации приоритетов развития регионов.

Ключевые слова: налоги, налоговая политика, местное налогообложение, механизм налоговой стратегии.

Savchouk O.Ya., Savchouk N.V., Savchouk O.O. The mechanism of forming of tax strategy in region

Explanation of problem of strategy and policy of local taxation is in the context of expansion of development of regions of Ukraine. The model of mechanism of forming of tax strategy of region is invented. It is set that for the rational use of present resource potential of development of territories possible is introduction of institutes of samoorganizacii which is the important form of increase of activity of territorial society. It touches and to the choice of model of co-operation of business and organs of power at regional level, ground of tax mechanisms of realization of priorities of development of regions.

Keywords: taxes, tax policy, local taxation, mechanism of tax strategy.

УДК 336.479:330.318

Доц. І.С. Скоропад, канд. екон. наук;
студ. Л.В. Кулак – НУ "Львівська політехніка"

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Проаналізовано основні проблеми пенсійного страхування громадян, зокрема демографічну ситуацію, та виявлено переваги і вади можливих варіантів їхнього вирішення; наведено переваги недержавного пенсійного забезпечення та стан його розвитку на сьогодні. Встановлено, що недержавне пенсійне забезпечення має низку переваг: недержавний пенсійний фонд не може стати банкрутом, тобто кошти завжди в безпеці; податковим законодавством визначено пільги для вкладників у недержавні пенсійні фонди; розмір майбутньої пенсії – це не просто сума внесків, а ще й інвестиційний дохід, який одержується при вкладенні коштів в різні види фінансових інструментів, що знову ж таки мінімізує ризики.

Ключові слова: пенсійна система, пенсійна реформа, пенсія, недержавне пенсійне забезпечення.

Постановка проблеми. Недосконалість пенсійної системи України, на жаль, на сьогодні є надзвичайно актуальним питанням, адже створення належної тривірневої системи пенсійного забезпечення так і не відбулося. На сьогодні кожна шоста гривня державного бюджету України йде на виплату пенсії, яка все одно не убезпечує від бідності, а демографічні прогнози залишаються невтішними: кількість пенсіонерів щорічно збільшується, а кількість працюючих навпаки – продовжує скорочуватись.

Аналіз останніх досліджень і результатів. Вагомий внесок у формування національної концепції пенсійного забезпечення зробили С. Березіна, І. Ярошенко, В. Геєць, В. Гордієнко, Ю. Драбкина, Б. Зайчук, С. Злупко, В. Колбун, Л. Ларіонова, Е. Лібанова, Б. Надточій, Ю. Палкін, М. Папієв, І. Сахань, С. Сивак, Б. Сташків, Н. Тихоненко, О. Хмелевська, Л. Чернова, В. Яценко та інші. Вони досліджують основні поняття системи пенсійного забезпечення, аналізують нормативно-правову базу її існування, досвід зарубіжних країн у цій галузі, аналізують питання створення недержавних пенсійних фондів тощо. Проте ці питання продовжують залишатися актуальними, невичерпаними і потребують подальшого дослідження, адже зачіпають інтереси не тільки пенсіонерів, а й молоді, тобто всього населення.

Мета дослідження – виявити та оцінити основні проблеми та перешкоди на шляху реформування системи пенсійного забезпечення України.

Виклад основного матеріалу. Продуктивна праця людини, її прагнення до покращання якості свого життя, добробуту, піднесення соціального статусу були і є одними з головних чинників суспільного прогресу. Проте реалії життя є такими, що з об'єктивних причин не кожна людина взагалі спроможна реалізувати себе як активний член суспільства, а більшість людей, які впродовж свого життя мали таку змогу, з часом її втрачають. Тому проблема соціального забезпечення людини в старості є однією з найактуальніших для кожного цивілізованого суспільства, яке будується на принципах загальнолюдської моралі і дбає про непрацездатних членів.

Одним із найпоширеніших у світі механізмів, за допомогою якого вирішуються проблеми матеріального забезпечення непрацездатних членів суспільства, є система соціального страхування. З огляду на це, головною функцією системи пенсійного страхування, як складової частини соціального, є формування у спеціальних страхових фондах фінансових ресурсів, необхідних для задоволення матеріальних і соціальних потреб учасників страхової системи в разі настання соціальних ризиків [3, с. 16].

Сьогодні в Україні маємо ситуацію, коли кількість населення продовжує щорічно зменшуватись, а кількість пенсіонерів щороку зростає, тобто Пенсійний фонд з кожним роком генерує дедалі більше ризиків не тільки для державного бюджету, оскільки вимагає дедалі більше коштів, через постійне підвищення пенсій, але й для економіки загалом. Однак більша частина пенсіонерів не може похвалитися забезпеченою старістю, а порівняно з розвиненими країнами, наш рівень забезпечення громадян є більш ніж незадовільний. Зокрема, станом на січень 2010 р. 55 % пенсіонерів отримували пенсії не вище 800 грн., а їхня частка в загальній сумі видатків на виплату пенсій становила лише 38 %. Натомість 12 % пенсіонерів з найвищими пенсіями (понад 1500 грн.) отримували 28 % загального обсягу місячних видатків на виплату пенсій. До цієї групи належать переважно особи, яким пенсії призначено за окремими законами (державні службовці, судді, науковці, журналісти тощо), та пенсіонери, які працювали на підземних роботах [4, с. 7].

Рівень пенсійного забезпечення є показником економічного та соціального становища населення країни. В умовах переходу до ринкових відносин проблема ефективного пенсійного забезпечення стає однією з найгостріших. Зниження ефективності господарювання і спад виробництва, низький рівень заробітної платні, висока інфляція на початку економічних реформ призвели до різкого зменшення реальної ваги пенсій, виникла невідповідність розміру пенсії людини за віком її трудовому внеску протягом періоду працездатності. Криза платежів і складний фінансовий стан підприємств зумовили несвоєчасну і неадекватну виплату внесків на пенсійне забезпечення, а також зростання заборгованості з виплати пенсій населенню [2, с. 11].

Сьогодні фахівці обговорюють багато варіантів удосконалення системи пенсійного забезпечення. Головними з них є: підвищення пенсійного віку для жінок; збільшення ставки внесків до пенсійного фонду; обмеження макси-

мальних розмірів пенсій і пенсій працюючим пенсіонерам, дочасний вихід на пенсію тощо. Проте жоден з них не є досконалим, саме тому і перебуває тільки на стадії обговорення. Так, підвищення пенсійного віку допоможе зменшити кількість пенсіонерів та збільшити обсяги надходження внесків, але водночас можуть виникнути проблеми з працевлаштуванням молоді та й абсолютно зрозуміло, що від такого кроку не в захваті будуть самі пенсіонери. Збільшення ставки внесків також не вихід, адже демографічні прогнози свідчать, що через 40 років на одного працюючого в Україні припадатиме два пенсіонери і збільшення ставки не тільки не забезпечить Пенсійний фонд необхідною сумою надходжень, а ще й посилить тінізацію оплати праці та трудових відносин загалом. Заборона працювати після досягнення пенсійного віку може спричинити істотну втрату кадрів, адже в Україні працює п'ята частина пенсіонерів і здебільшого це працівники галузі освіти та охорони здоров'я.

Одним із основних завдань та важливим кроком у розвитку системи пенсійного забезпечення є впровадження системи недержавного пенсійного забезпечення. Система недержавного пенсійного забезпечення – це складова частина системи нагромаджувального пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на засадах добровільної участі фізичних та юридичних осіб, крім випадків, передбачених законами, у формуванні пенсійних нагромаджень з метою отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат [1, с. 5].

Недержавне пенсійне забезпечення має низку переваг: недержавний пенсійний фонд не може стати банкрутом, тобто кошти завжди в безпеці; податковим законодавством визначено пільги для вкладників в недержавні пенсійні фонди; розмір майбутньої пенсії – це не просто сума внесків, а ще й інвестиційний дохід, який одержується при вкладенні коштів в різні види фінансових інструментів, що знову ж таки мінімізує ризики.

В Україні на сьогодні функціонує приблизно 110 НПФ, проте частка населення, яка вже встигла розпочати вкладення, залишається малою і, на жаль, мізерною. За період 2005-2008 рр. розвиток НПФ набирав обертів, проте його дещо загальмувала економічна криза 2009 р. Але найбільше вона вплинула не на вартість активів пенсійних фондів, як можна було очікувати, а на настрої учасників і вкладників. І ті, й інші нині стурбовані однією проблемою – виживанням, збереженням бізнесу, місця роботи або її пошуком. Песимістичні настрої відсувають турботу про своє пенсійне благополуччя на останнє місце.

Література

1. Закон України "Про недержавне пенсійне забезпечення" № 1057-IV від 9 липня 2003 р.
2. Бобирь О.І. Формування фінансового механізму системи пенсійного забезпечення в Україні : монографія. – Дніпропетровськ : Изд-во "Наука і освіта", 2008. – 248 с.
3. Зайчук Б.О. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : навч. посібн. / Б.О. Зайчук, О.Б. Зарудний. – К. : НВП "АВТ", 2005. – 256 с.
4. Яценко Н. Пенсійна реформа: що заважає? / Н. Яценко, Ю. Сколотяний // Дзеркало тижня. – 2010. – № 12. – С. 7.

Скоропад И.С., Кулак Л.В. Особенности функционирования системы пенсионного обеспечения в Украине на современном этапе

Проанализированы основные проблемы пенсионного страхования граждан, в частности демографическая ситуация, и обнаружены преимущества и изъяны возможных вариантов их решения; приведены преимущества негосударственного пенсионного обеспечения и состояние его развития на сегодня. Установлено, что негосударственное пенсионное обеспечение имеет ряд преимуществ: негосударственный пенсионный фонд не может стать банкротом, то есть средства всегда в безопасности; налоговым законодательством определены льготы для вкладчиков в негосударственные пенсионные фонды; размер будущей пенсии - это не просто сумма взносов, а еще и инвестиционный доход, который получается при вложении средств в разные виды финансовых инструментов, что опять же минимизирует риски.

Ключевые слова: пенсионная система, пенсионная реформа, пенсия, негосударственное пенсионное обеспечение.

Skoropad I.S., Kulak L.V. Features functioning pension system in Ukraine at the present stage

In this article the basic problems of public pension plans, including analysis of demographic and found advantages and disadvantages of possible solutions, given the advantages of private pensions and the state of their development today. It is set that the non-state pension providing has a row of advantages: non-state pension a fund can not become a bankrupt, that facilities always out of harm's way; by a tax legislation certainly privileges for depositors in non-state pension a fund; the size of future pension - it the sum of payments not simply, but yet and investment profit which turns out at the investment of facilities in the different types of financial instruments, that minimizes risks again.

Keywords: pension system, pension reform, pension, private pension provision.

УДК 338.32.053.4

Студ. Х.П. Стельмах;

проф. О.Є. Кузьмін, д-р екон. наук – НУ "Львівська політехніка"

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ

Розкрито роль аналізу та структуру основних засобів, чинники, які впливають на рівень ефективності їхнього використання. Розглянуто проблеми експлуатації основних засобів і їхню значущість у виробничому процесі. Ефективність використання основних засобів підприємств залежить від низки показників. За допомогою виконаних розрахунків можна чітко визначити важливе значення основних виробничих фондів у виробництві, а також з'ясувати, які з чинників найістотніше впливають на ефективність їхнього використання. Основні засоби є фундаментальними у ході створення продукції.

Ключові слова: основні фонди, фондоддача, фондомісткість, фондоозброєність.

Постановка проблеми. Ефективність діяльності будь-якого підприємства залежить від певних чинників. Останніми роками збільшилось значення речових факторів виробництва – основних фондів. Проблемою є їхнє збереження, переоснащення для подальшої роботи на підприємстві. Збільшення обсягу виробництва відбувається завдяки ефективному використанню основних фондів. Отже, проблема ефективності стає на перший план у процесі вивчення і дослідження роботи підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У вітчизняній та іноземній літературі розглядають проблеми ефективної діяльності підприємств